

Jelentés a pénzügyiszámla-statisztika minőségéről és az összeállítása során felhasznált adatforrásokról, alkalmazott statisztikai módszerekről Magyarország

Ez a jelentés része az Európai Statisztikai Rendszer (European Statistical System, ESS) és a Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) által közösen kidolgozott minőségellenőrzési rendszernek, amely a makrogazdasági egyensúlytalansági indikátorok (MIP) alapjául szolgáló statisztikákat értékeli. A dokumentum felépítésében az európai statisztika gyakorlati kódex (European Statistics Code of Practice, CoP) és a KBER által összeállított európai statisztikákra vonatkozó nyilvános kötelezettségvállalás (Public Commitment, PC) szerkezetét követi.

A. INTÉZMÉNYI KÖRNYEZET

A.1 CoP1 Szakmai függetlenség / PC1 Szakmai függetlenség

A.1.1 Jogi alap

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) függetlenségét hatásköreinek gyakorlása során a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény, valamint az Európai Unió elsődleges joga garantálja.

„Az Országgyűlés a Magyar Nemzeti Bankról, annak elsődleges céljairól, alapvető feladatairól, intézményi, szervezeti, személyi, pénzügyi függetlenségéről, működéséről, a makroprudenciális feladatok és felelősség meghatározása, a hatékony makroprudenciális beavatkozás lehetőségeinek megteremtése, a nemzetközi makroprudenciális együttműködés erősítése érdekében, a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletének, ellenőrzésének megerősítése érdekében az Alaptörvény 41. és 42. cikke alapján” a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvényben biztosítja a jegybank más állami hatóságtól való függetlenségét. A Jegybanktörvény az MNB honlapjáról is elérhető: <http://www.mnb.hu/a-jegybank/kozerdeku-adatok/tevekenysegre-mukodesre-vonatkozo-adatok/a-szerv-alaptevekenysege-feladata-es-ha-taskore>

Az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja. Függetlenségét az Európai Unió működéséről szóló szerződés 130. cikke, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányának 7. cikke a következők szerint erősíti meg: *„a rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása, valamint az ilyen feladatok és kötelezettségek végrehajtása során sem az Európai Központi Bank, sem a nemzeti központi bankok, sem döntéshozó szerveik valamely tagja nem kérhet vagy fogadhat el utasítást uniós intézményektől, szervektől, vagy hivataloktól, illetve a tagállamok kormányaitól vagy bármely egyéb szervtől. Az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják ezt az elvet, és nem kísérik meg az Európai Központi Bank vagy a nemzeti központi bankok döntéshozó szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.”*

A.1.2 Statisztikai munkaprogram

A Magyar Nemzeti Bank stratégiai célokat rögzítő és az elkövetkező időszakok feladatait felsorakoztató statisztikai munkaprogramja a nyilvánosság számára nem elérhető. A nemzeti statisztikai munkaprogram pénzügyi számlákkal kapcsolatos egyes részei az Európai Unió statisztikai szerveinek munkaprogramjai alapján kerültek meghatározásra:

(i) Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) – <http://ec.europa.eu/eurostat/web/ess/about-us/statistical-program-mes>

(ii) Európai Központi Bank (EKB) – <http://www.ecb.europa.eu/stats/html/index.en.html> – A negyedéves pénzügyi számla-statisztikára vonatkozó statisztikai munkaprogramot az EKB Statisztikai Bizottság (STC) felhatalmazása alapján működő Pénzügyi Számlák Munkacsoport (WG FA) készíti el. A munkaprogramot évente frissítik és vizsgálják felül.

A.2 CoP2 Adatgyűjtésre való felhatalmazás/PC2 Adatgyűjtésre való felhatalmazás

A.2.1 A felelősségi körök meghatározása

Magyarországon a statisztikai hatóságok közötti munkamegosztás megfelel az Európai Unió általános gyakorlatának: a reálgazdasággal kapcsolatos adatokat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) gyűjti, míg a pénzügyi közvetítőkhöz, a pénzügyi tevékenységekhez kapcsolódó adatok az MNB adatgyűjtési rendszeréből származnak.

A jogszabályi keretnek megfelelően, mind az éves, mind a negyedéves pénzügyiszámla-statisztikát az MNB állítja elő teljes körűen (minden szektorra vonatkozóan), felhasználva az általa előírt és karbantartott adatgyűjtésekből származó adatokat. Az éves pénzügyi számlák nem különülnek el a negyedéves számláktól, mindkettő ugyanabban a statisztikai keretrendszerben áll elő, azonos adatforrások felhasználásával és azonos feldolgozási folyamattal.

A.2.2 Jogi alap

A jegybanki információs rendszer működtetéséhez szükséges adatgyűjtések elrendelését, a pénzügyiszámla-statisztika összeállítási és publikálási folyamatait a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény, a Hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény, valamint a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei szabályozzák.

Azokat a sajátos területeket tekintve, ahol az MNB és a KSH közös adatgyűjtési, adatelőállítási és publikációs érdekekkel rendelkezik, a két intézmény formális együttműködési megállapodást kötött, amelyben meghatározásra kerültek a vonatkozó alapelvek és célok. Az együttműködés keretében az intézmények összehangolják az alkalmazott módszertani előírásokat, a publikációs szabványokat és az adatrevíziós politikákat. Az együttműködés sajátos területei évente frissülő munkaprogramban kerülnek meghatározásra, amely mindkét intézmény részéről tartalmazza a feladatokat, a határidőket és a felelős munkatársakat. Külön együttműködési megállapodás létezik az EDP jelentés és a vonatkozó államháztartási pénzügyi statisztikák összeállítására vonatkozóan. Az MNB felel az államháztartás pénzügyi számla-statisztikájának és maastrichti adósságának előállításáért, amely a pénzügyiszámla-statisztika keretein belül történik.

Az MNB, mint a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja, az Európai Központi Bank iránymutatásában foglaltak alapján (ECB/2013/24) bocsátja az EKB rendelkezésére a negyedéves pénzügyi számlákat. Az éves pénzügyiszámla-

statisztikák előállítására és Eurostat részére történő továbbítására pedig az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendelete (ESA 2010) alapján kötelezett.

A.3 CoP6 Pártatlanság és tárgyilagosság / PC6 Pártatlanság és tárgyilagosság

A.3.1 Publikációs naptár

Az MNB által publikált statisztikákra vonatkozó, a következő év adatközlési rendjét tartalmazó publikációs naptárt (<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-publikacios-naptar>) az MNB legkésőbb minden év december 20-ig, gyakorlatban minden év november végén közzéteszi.

Az MNB két szektorról, az államháztartásról és a háztartásokról külön előzetes pénzügyi számlákat készít negyedévente, másfél hónapos követési idővel. Az államháztartás és a háztartások előzetes pénzügyi számláiról szóló adatközlés a másfél hónappal később, rendszerint a vonatkozási időt követő harmadik hónap utolsó napján publikált teljes körű pénzügyiszámla-statisztika megjelenésével elveszti aktualitását.

A.3.2 Revíziós politika

A hivatalos pénzügyiszámla-statisztikát az MNB negyedévente publikálja. Az éves pénzügyi számlák a negyedéves pénzügyi számlákból állnak elő oly módon, hogy az állományi adatokból az év végére vonatkozók kerülnek csak figyelembevételre, a forgalmi adatok pedig a vonatkozó év négy negyedévi adatainak összegéből származnak. A negyedéves és az éves pénzügyi számla adatok egy adatközlésen belül kerülnek publikálásra.

A pénzügyi számlák revíziós politikáját a kapcsolódó statisztikák (fizetésimérleg-, monetáris, értékpapír- és nem pénzügyi nemzeti számlák statisztika) saját adatfelülvizsgálati politikái jelentősen befolyásolják. A pénzügyi számlák elsődleges adatforrásaiban történő adatrevízió maga után vonja a pénzügyi számlák módosulását is. A gyakorlatban a pénzügyiszámla-statisztikában a tárgyév és az azt megelőző két naptári év adata bármely adatközléskor változhat az adatforrások módosulása, illetve a gazdasági események tartalmának tisztázása, elszámolásuk pontosítása miatt. A legjelentősebb adatrevíziók márciusban és szeptemberben fordulnak elő összhangban a fizetésimérleg-statisztika revíziós politikájával és az EDP jelentés készítésével. A pénzügyi számlák összeállítása során alkalmazott revíziós politika a módszertani leírások keretében közzétételre került. A teljes körű adatközlésekben végrehajtott adatrevíziók összegéről és főbb okairól az MNB a pénzügyi számlákhoz kapcsolódó sajtóközleményben tájékoztatja a felhasználókat.

Az MNB alapvetően követi a Monetáris, Pénzügyi és Fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó Bizottság (CMFB) revíziós politikára vonatkozó ajánlásait.

B. STATISZTIKAI FOLYAMATOK

B.1 CoP7 Módszertan / PC7 Módszertan

B.1.1 Általános megjegyzések

Magyarország pénzügyiszámla-statisztikai összhangban vannak az Európai Számlák Rendszerének jelenleg érvényes kézikönyvében (ESA 2010) foglalt módszertani előírásokkal. Az első, megújult módszertan szerint készült adatközlés 2014. június végén jelent meg. A módszertani változások hatása a teljes idősor mentén, 1990-ig visszavezetésre került. A 2014-es módszertani átálláshoz kapcsolódó leírás a következő linken érhető el: <http://www.mnb.hu/statisztika/2014-es-modszertani-atallas/penzugyi-szamlak>

2018-ban az 1970 és 1989 közötti időszakra vonatkozóan, az ESA 2010 módszertanával összhangban levő visszamenőleges pénzügyi számlák kerültek publikálásra az MNB honlapján.

A pénzügyiszámla-statisztikára vonatkozóan az MNB módszertani leírásokat, az adatforrásokról, az adatösszeállítás folyamatáról és egyéb kapcsolódó ügyletekről információkat tesz közzé honlapján, amely az alábbi linken érhető el:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/modszertan/modszertani-megjegyzesek-a-penzugyi-szamlak-statisztikahoz>

B.1.2 A nemzetgazdaság határai, a belföldi (rezidens) szereplők beazonosítása

A pénzügyiszámla-statisztika összeállítása során az ESA 2010-ben megfogalmazottak szerint kerülnek meghatározásra a nemzetgazdaság határai és a rezidens szereplők köre.

Magyarországon a speciális célú vállalatok (SCV-k) száma jelentős. Ezek olyan vállalatok, amelyek alapvetően külföldiekkel összefüggésben fejtik ki tevékenységüket, kapcsolatuk a belföldi szektorokkal elhanyagolható. Az SCV-k pénzügyi vállalatoknak tekintendők. Alapértelmezés szerint a pénzügyiszámla-statisztika közzétett adatai nem tartalmazzák az SCV-k információit, mivel az SCV-k nélküli adatok a gazdasági folyamatok tartalmasabb elemzését teszik lehetővé. Ugyanakkor az MNB által teljesített nemzetközi adatszolgáltatások módszertani előírásainak való megfelelés és az SCV-k tevékenységének bemutatása céljából az SCV-k adatait tartalmazó pénzügyi számlák is megjelennek az MNB honlapján, külön csoportban. A nemzetközi szervezeteknél (EKB, Eurostat, OECD, BIS, stb.) megtalálható, Magyarországra vonatkozó adatok mindig SCV-vel együttes adatokat tükröznek.

A belföldi (rezidens) szereplők külföldi fióktelepeit a statisztika soha nem tartalmazza (rezidens egységként), míg a külföldi szereplők belföldi (rezidens) fióktelepeinek adatai mindig a statisztika részét képezik.

B.1.3 Intézményi egységek meghatározása

A pénzügyiszámla-statisztika összeállítása során az ESA 2010 szabályai szerint kerülnek meghatározásra az intézményi egységek.

B.1.4 Szektorbesorolás és szektor elhatárolás

A pénzügyiszámla-statisztika összeállítása során az ESA 2010 szabályai szerint történik a szektorbesorolás és az egyes szektorok közötti határvonalak megállapítása. A hazai pénzügyi számlák teljes szektorbontásban tartalmazza a gazdasági szereplők adatait. A belföldi egységek szektorbesorolása a KSH-val egyeztetett módon történik. A különböző statisztikák közös regisztereket tartanak fenn és használnak. A regiszter egyes meghatározott részeit az MNB havonta közzé teszi elősegítve az adatszolgáltatók partnereinek következetes és megfelelő szektorbesorolását. A havi gyakoriságú listák tartalmazzák a pénzügyi szektorba sorlandó vállalatokat az S.127-es szektor vállalatai kivételével. Az S.127-es szektorba sorolandó vállalatokról (SCV-k és holding társaságok) egyeztetünk a KSH-val és saját adatszolgáltatásaik alapján soroljuk be azokat a zártkörű pénzügyi közvetítők közé. A havi listák tartalmazzák még a központi kormányzatba és a helyi önkormányzatok szektorába tartozó vállalatokat, valamint egyes, nem a háztartásokat segítő nonprofit intézmények klasszifikációját.

A Magyar Export-Import Bank (Eximbank) egy hitelintézet, ezért az MNB statisztikai publikációiban az adatai a Hitelintézetek alszektor (S.122) alatt jelennek meg. Azonban a bruttó államháztartási (maastrichti) adósság és az államháztartás pénzügyi számlái az Eximbankkal együtt is publikálásra kerülnek kiegészítő információként, az Eurostatnak az Eximbank klasszifikációjára vonatkozó döntése miatt. Az Eurostat részére küldött adatokban az Eximbank a Központi kormányzat alszektor (S.1311) része.

A magán és kockázati tőkealapok az Egyéb pénzügyi közvetítők alszektorból (S.125) a Nem pénzügyi befektetési alapok alszektorba (S.124) kerültek át 2019 októberétől, az idősor egészén visszamenőlegesen is.

A Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség (MSZKSZ) a Nem pénzügyi vállalatok szektorból (S.11) a Központi kormányzat alszektorba (S.1311) került át 2019 októberétől, visszamenőleges hatállyal. Az átsorolás jelentősen növelte az államháztartási adósságot.

A jegybank Pallas Athéné alapítványainak és leányvállalatainak klasszifikációja 2019 októberétől változott visszamenőleges hatállyal. Az alapítványok és leányvállalataik nettó finanszírozási képessége a Központi kormányzatban (S.1311) kerül kimutatásra.

B.1.5 Instrumentumok tartalma

A pénzügyiszámla-statisztika összeállítása során az ESA 2010 szabályai szerint kerül meghatározásra az instrumentumok köre.

B.1.6 Értékelési szabályok, beleértve tranzakciók és egyéb állományváltozások számítását is

A pénzügyi eszközök, kötelezettségek állományait, illetve az azokkal kapcsolatos műveleteket, tranzakciókat a módszertan szerint (minden szektorra és instrumentumra vonatkozóan) alapvetően piaci értéken kell szerepeltetni a pénzügyi számlákban. A pénzügyi számlák összeállítása során a piaci értékelés elve azonban nem mindig valósul meg tökéletesen a megfelelő alapadatok hiánya miatt. Ez a probléma elsősorban a tőzsdén nem jegyzett részvények és egyéb részesedések esetében áll fenn, amelyek a piaci árakra vonatkozó kielégítő információ hiányában korrigált könyv sze-

rinti saját tőke értéken szerepelnek a statisztikában. A készpénz és betétek, a hitelek és az egyéb követelések/kötelezettségek az ESA 2010 által meghatározott nominális értéken kerülnek megjelenítésre. A készpénz névértéken (címletértéken), a betétek és hitelek felhalmozott kamatokkal növelt névértéken, míg az egyéb követelések/kötelezettségek a vállalatok és költségvetési intézmények mérlegeiből származó könyv szerinti bruttó értéken jelennek meg.

Az állományváltozások összetevői (tranzakciók, átértékelődések és egyéb volumenváltozások) elsősorban azokból a statisztikákból származnak, amelyeken a pénzügyi számlák alapul, azaz az értékpapír-statisztika, a fizetésimérleg-statisztika és a pénzügyi szektorra vonatkozó statisztika (MIM, BA, EPV, BM, PM jelölésű statisztikák az adatforrástáblázatban).

A belföldi tulajdonú részvények és egyéb részesedések (AF.5) esetében akkor számolunk el tranzakciót, ha tőkeemelésre vagy tőkeleszállításra, vállalat alapításra vagy megszüntetésre kerül sor. Tulajdonosi oldalról tekintve akkor is tranzakciót számolunk el, ha a tulajdonos szektorok között részvények és részesedések cseréje, adásvétele történik. Ezt a tranzakciót a jegyzet tőke összegének, illetve szektorbontásának változásából becsüljük, amit időszaki átlagárral árazunk.

A tőzsdei részvények és a befektetési jegyek esetében havi adatok képezik a tranzakció számítás alapját.

Egyéb részvények és részesedések esetében a számítás éves adatokon történik, amit negyedéves korrekciókkal látunk el. A negyedéves adatok általában az éves adatok négy egyenlő részre osztásával állnak elő. Ugyanakkor, ha van információ egy adott negyedévre az aktuális tranzakcióról (kötelező tőkeemelés, részesedés értékesítés más szektornak, értékpapírstatisztikai információ), akkor annál a negyedévnél az is figyelembe van véve. Az állami vagy önkormányzati tulajdonú vállalatok esetében a tényleges pénzforgalmi tranzakciókat használjuk. A külföldi közvetlen tőkebefektetések esetében az újrabefektetett jövedelem elszámolásából is adódik tranzakció.

Egyéb volumenváltozással változik az állomány abban az esetben, ha egy intézményi egység szektort vált, vagy egy instrumentum kategóriát vált, (például nem tőzsdei részvényből tőzsdei részvény lesz), illetve a hitelező részéről leírásra kerül. A módszertani változás miatti állományváltozásokat alapesetben az egész időszoron végigvesszük, így ezekből nem származik egyéb volumenváltozás.

B.1.7 Az elszámolások időzítése (eredményszemlélet)

Az eredményszemléletű elszámolás a gyakorlatban a munkabér, adó, járulék, támogatás, áru- és szolgáltatásnyújtás típusú tételeknél jelentkezik. Amennyiben egy reálgazdasági esemény időpontjában nem történik pénzügyi rendezés, akkor a tranzakció összegét a pénzügyi számlákban az egyéb követelések és tartozások instrumentumnál kell könyvelni. Eredményszemléletű korrekciót kell könyvelni továbbá egy pénzügyi eszköz (jellemzően értékpapír) másodpiaci adásvétele esetén is, ha az ellenérték kifizetése a tulajdonosváltástól eltérő időpontban történik. Ennek megfelelően a hazai pénzügyi számlákban az egyéb követelések/kötelezettségek nem maradékelven határozódnak meg, hanem megfigyelt, megfelelő statisztikai adatforrások felhasználásával előállított tételek.

B.1.8 Lefedettség

Magyarországon a teljes körű pénzügyiszámlák-statisztikában a nemzetgazdaság minden szektorának minden instrumentuma megjelenítésre kerül. Habár a pénzügyi számlák adatforrások széles körére épül, előfordulhat, hogy nem áll rendelkezésre közvetlen vagy kielégítő információ (például bizonyos összetevőkre, forint-deviza bontásra, gyakoriságra vonatkozóan). Ekkor statisztikai becslések biztosítják a teljességet. Becslésekkel a készpénz, a hitelek, a tulajdonosi részesedések és az egyéb követelések/kötelezettségek esetében kell kiegészíteni a forrás adatokat. Azonban a felhasznált adatok és becslések ellenére sem teljes a készpénz, a hitelek, a biztosítástechnikai tartalékok, a pénzügyi derivatívák és az egyéb követelések egyes szektorokra vonatkozó adata a pénzügyi számlákban. A nem-pénzügyi vállalatok közötti hitelek jól lefedettek, a becslések a vállalatok egyedi év végi mérlegein és a nagyvállalatok negyedéves mérlegein alapulnak. A háztartások közötti hiteleket nem tartalmazzák a számlák. A háztartások közötti hitelek 2014. év végi állományát a háztartási vagyonfelmérés (HFCS) alapján a GDP 2 százaléka körülire becsüljük. A háztartások közötti hitelek a HFCS harmadik körének eredményei alapján lesznek megbecsülve.

A háztartások külföldi biztosítástechnikai tartalékai a HFCS harmadik körének eredményei alapján kerültek becslésre visszamenőleges hatállyal és épültek be a pénzügyi számlák adataiba 2018 második negyedévétől.

Az adathiányok alapvetően nem befolyásolják a statisztikák felhasználhatóságát.

Az egyéb pénzügyi intézmények (OFI-k) lefedettsége

Az OFI-k (az S.125, S.126 és S.127-es alszektorokba sorolt pénzügyi vállalatok) esetében az S.125 és az S.126 alszektorokba tartozó intézményekről az MNB havonta publikál listát. A lista felügyeleti és statisztikai információk alapján tartalmaz információkat az S.125 és az S.126 alszektor állapotáról és változásairól. A lista az S.125 és S.126 alszektorokat teljesen lefed. A listának az a célja, hogy az MNB adatszolgáltatói ez alapján végezzék az ügyfelek szektorba sorolását. Az S.127 alszektorba tartozó pénzügyi vállalatok esetében az MNB és a KSH közösen állítja össze és ellenőrzi az ebbe az alszektorba tartozó vállalatok éves listáját, és ezek a vállalatoknak az adatai kerülnek az S.127-es alszektorba a vállalatok saját adatszolgáltatása alapján.

Az S.125 és az S.126 alszektorok esetében a fő adatforrás a partnerszektorok adatai az értékpapír-statisztikából, a fizetésimérleg-statisztikából és a monetáris statisztikából. A partnerszektorok által le nem fedett adatok az OFI-k mérlegéből jönnek. A pénzügyi vállalkozások és a befektetési vállalkozások felügyeleti és statisztikai mérlegei vannak felhasználva az OFI pénzügyi számla adatok összeállításában. Az egyéb S.125 és S.126-ba tartozó vállalatok esetében az éves adóbevallásukból származó információk kerülnek felhasználásra. Az S.127-es alszektorba tartozó vállalatok jelennek a saját eszközeikről és kötelezettségeikről. A számlák összeállítása során adatforráshierarchia kerül alkalmazásra (lásd B.2.2). Figyelembe véve az alkalmazott adatforrásokat, az OFI-k lefedettsége a pénzügyi számlákban majdnem teljes.

B.1.9 Konszolidált és nem konszolidált adatok a szektorok szintjén – ahogyan az ESA 2010 adatküldési program előírja (6-os és 7-es táblák)

A pénzügyiszámla-statisztikában alapvetően a bruttó elszámolás elvét kell alkalmazni, így a pénzügyi számlák adatbázisa nem konszolidált idősorokat tárol és minden szektorra vonatkozóan minden instrumentumra, állományra és állományváltozás-összetevőre teljes partnerszektorbontást tartalmaz. Ugyanakkor a statisztikai adatfeldolgozó és jelentéskészítő rendszer az adatok konszolidált módon történő megjelenítésére is képes. Az MNB párhuzamosan közli a nem konszolidált és a konszolidált adatsorokat is.

A hazai pénzügyi számlákban a szektoron belüli konszolidáció a nem pénzügyi és a pénzügyi vállalatok, valamint az államháztartás szektora esetében értelmezett. A nem konszolidált adatok mindig tartalmazzák a vállalatcsoporton belüli vállalatközi tételeket. A háztartások és az őket segítő nonprofit intézmények adatai mindig konszolidáltak (még a nem konszolidált adattáblákban is), mivel e két szektor számlái kizárólag külső adatforrásokból (partneradatokból) állnak elő, így a szektoron belüli kapcsolatok nem ismertek. Lényegéből adódóan mindig konszolidált a külföld és a központi bank - (MNB) - szektor is.

Az MNB Eurostat részére történő T6 és T7 tábla megnevezésű adatszolgáltatása mind időbeli lefedettségében (1995-től napjainkig), mind a kívánt adatsorok (nem konszolidált/konszolidált) tekintetében teljes mértékben megfelelnek az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendeletében foglalt előírásainak.

B.1.10 Sajátosságok a MIP indikátorokban szereplő instrumentumokkal kapcsolatban

A magánszektor adósság és hiteláramlási mutatójának tekintetében a legfontosabb becslések a háztartások által a nem pénzügyi vállalatoknak és a külföldi szektornak nyújtott, illetve tőlük felvett hitelekkel kapcsolatosak. A nem pénzügyi vállalatokkal szembeni állományok és állományváltozás-összetevők a vállalatok által készített évi beszámolókból és társasági adóbevallásokból származó adatok alapján egyedileg becsültek. Míg a külfölddel kapcsolatosak külföldi jegybankok monetáris statisztikáiból származó adatokon alapulnak. A háztartások közötti hitelek jelenleg nem szerepelnek a pénzügyi számlákban.

A pénzügyi szektor (S.12) kötelezettségeit bemutató adatok alapvetően adatgyűjtésekből származnak, az instrumentumok jól lefedettek és nem tartalmaznak becsléseket. Ugyanakkor tartalmazzák a speciális célú vállalatok (SCV-k) kötelezettségeit is, amelyek nem jelentenek kapcsolatot a hazai gazdasággal és jelentősen változhatnak időszakra. Az SCV-kre vonatkozó adatok a fizetési mérleg statisztikáiból jönnek és teljes körűen lefedik az SCV-eket. Az SCV-ken kívüli S.127-es vállalatokra az adatok az éves beszámolóikból és a negyedéves statisztikai mérlegeikből jönnek.

Az Eurostat részére küldött adatszolgáltatások az Eximbankot a Központi kormányzat (S.1311) részeként és nem Hitelintézetként (S.122) kezelik, az Eurostatnak az Eximbank klasszifikációjáról hozott döntésével összhangban.

B.1.11 Egyéb, fentebb nem említett módszertani eltérések

Nincs más olyan, a pénzügyiszámla-statisztika összeállítása során alkalmazott módszer, amely a módszertani ajánlásoktól eltérne és a fentebbiekben nem került említésre.

B.2 CoP8 Megfelelő statisztikai eljárások / PC8 Megfelelő statisztikai eljárások

B.2.1 Adatforrás táblázat

Az alábbi táblázat az elemi adatforrásokat jelöli egy igen leegyszerűsített formában. A hazai pénzügyiszámla-statisztika partnerszektorok szerint bontott adatokat tartalmaz, így egy adott szektor adatai több adatforrásból származhatnak a partnerszektorok száma függvényében. Ahol háromnál több adatforrás kerül felhasználásra, a három legnagyobb lefedettséget biztosító adatforrás jelenik meg a táblázatban.

B.2.2 Az eljárások és módszerek leírása

A pénzügyiszámla-statisztikák 2014 júniusától kezdve egy új, hatékonyabb, testreszabott IT rendszerben állnak elő. A rendszer biztosítja az auditálhatóságot (az ellenőrzött, dokumentált és követhető folyamatokat), valamint a teljes belső konzisztenciát. A rendszer nem csak az adatösszeállítás, de a riportkészítési feladatokat is ellátja.

Az adatösszeállítási folyamat a szükséges adatok különböző adatforrásokból történő összegyűjtésével kezdődik. A hazai pénzügyiszámla-statisztika több mint 50 adatforrásra támaszkodik, melyekből mintegy 10 az MNB más statisztikáiból származó adatátvétel, a többi külső adatgyűjtéseket jelent pénzügyi vagy nem pénzügyi tevékenységet végző vállalatoktól, illetve kormányzati szervektől. A jegybankon belülről kapott adatok a pénzügyi számlák termékeiben megjelenő információmennyiség kétharmadát fedik le. Egy rendszeren kívül meghatározott adatforrások közötti hierarchia alapján dől el, hogy a több adatforrásból is rendelkezésre álló információ közül melyik lesz az elemi adat, azaz melyik kerül felhasználásra a pénzügyi számlák összeállításakor. Elemi adatként csak egy, a leginkább megbízható adat jelölhető meg. A belső konzisztenciát biztosító adatforráshierarchia alapvetően a következőképpen néz ki:

1. Értékpapír-statisztika (állományok és állományváltozás összetevők)
2. Fizetésimérleg-statisztika (állományok és állományváltozás összetevők)
3. Monetáris intézmények mérlegei (állományok és állományváltozás összetevők)
4. Egyéb, a pénzügyi szektorba tartozó intézmények mérlegei (állományok és kiegészítő adatok)
5. Államháztartási adatok (állományok, pénzforgalmi és kiegészítő adatok)
6. Vállalatok mérlegadatai (állományok és kiegészítő adatok)
7. Egyéb információk (nonprofit intézmények mérlegei, egyéb kiegészítő adatok)

Az IT rendszer riportkészítő modullal is rendelkezik, amely közvetlen összeköttetésben áll a pénzügyiszámla-statisztika adatbázisával. Minden MNB által közölt pénzügyi számlás adatcsomag közvetlenül a rendszerből származik. A termékek Excel és XML formátumban is előállíthatók. A rendszerben beépített mechanizmusok végzik az adatsorok egyedi, GDP-vel történő arányosítását, így az adatközlések könnyen előállíthatók GDP arányos formában is.

B.2.3 A hiányzó adatok becslése

Ha időben vagy minőségben nem áll rendelkezésre megfelelő információ, becslések biztosítják a teljességet. Az elemi idősorok számát véve alapul, azok hat százaléka tartalmaz valamilyen becslést. A becslések jelentős része állandó és előállításuk a statisztikai feldolgozó rendszerbe épített képletek segítségével történik (például partnerszektor vagy forint-deviza bontások előállítása). A becslések csak kis részét számítják közvetlenül a szakértők. Ez utóbbiak három csoportra bonthatók. Az államháztartási és költségvetési adatok (mérlegek, pénzforgalmi jelentések) számos bizonytalanságot tartalmaznak, így ezek nem kerülnek közvetlenül felhasználásra, hanem szakértői becslés alapjául szolgálnak

(például a kereskedelmi hitelek, illetve a nyújtott hitelek, kölcsönök adatai esetében). Bizonyos adatforrások (például a társasági adóbevallások és éves beszámolók) csak éves gyakorisággal állnak rendelkezésre kilenc hónapos követési idővel. Az ezekhez kapcsolódó hiányzó adatokat (például vállalatközi nem tőzsdei részesedéseket, hiteleket és kereskedelmi hiteleket) átmenetileg a korábbi időszakok trendje alapján becsülik meg a szakértők, és felülvizsgálják őket, amikor az éves adatok elérhetővé válnak. Végül, de nem utolsó sorban, a háztartásokat és az őket segítő nonprofit intézmények egyes eszközeinek (például külföldi hitelek és részesedések) meghatározása esetében is becslést kell alkalmazni, mivel nem állnak rendelkezésre közvetlen adatforrások.

A gyűjtött adatok gyakorisága eltérhet egymástól. A különböző gyakoriságú adatok negyedévesítését a statisztikai feldolgozó rendszer végzi el automatikusan.

B.2.4 Egyenlegező eljárások (horizontális és vertikális)

A teljes belső horizontális konzisztenciát biztosítandó, minden instrumentum-adós szektor-hitelező szektor kombináció esetében az állományi adatok mindig, a szükséges állományváltozás-összetevőkből azonban mindig eggyel kevesebb kerül meghatározásra közvetlenül adatforrásokból vagy becslések segítségével. A hiányzó állományváltozás-összetevőt pedig a feldolgozási folyamat utolsó lépéseként az IT rendszer maradékulven, mechanikusan számolja ki. Leggyakrabban a tranzakció képződik maradékulven az állományváltozás összetevők közül, de ha van közvetlen adatgyűjtés a tranzakcióra vagy célszerű a tranzakciót megbecsülni, akkor az átértékelődés képződik maradékulven.

Végző soron a folyamat végeredményeként egy teljes, horizontálisan konzisztens, negyedéves gyakoriságú adatbázis áll elő, amelyben nincs szükség további egyenlegező eljárásokra.

A vertikális konzisztenciával kapcsolatban lásd a C.4.1-es pontot.

B.2.5 A negyedéves és az éves adatok összhangba hozása

Az éves gyakoriságú adatsorok automatikusan állnak elő a pénzügyi számlák negyedéves adatbázisából. Az éves (év végi) állományok (pénzügyi eszközök, kötelezettségek állománya, nettó pénzügyi vagyon) az év utolsó negyedévének állományi adatával egyeznek, az éves forgalmak (tranzakciók, átértékelődések, nettó finanszírozási képesség) pedig a négy negyedév megfelelő forgalmi adatának összegeként adódnak.

A fő adatforrások térképe

Ország:

Intézmény neve:

Év

Magyarország
Magyar Nemzeti Bank
2015

Eszközök

Kötelezettségek

		S11	S12K	S124	S120	S128	S129	S13	S14+ S15	S2	S11	S12K	S124	S120	S128	S129	S13	S14+ S15	S2	
		Nem pénzügyi vállalatok	Monetáris intézmények	Nem pénzügyi	Egyéb pénzügyi	Biztosítók	Nyugdíj-pénztárak	Állam-háztartás	Háztartások + HSNPI	Külföld	Nem pénzügyi vállalatok	Monetáris intézmények	Nem pénzügyi	Egyéb pénzügyi	Biztosítók	Nyugdíj-pénztárak	Állam-háztartás	Háztartások + HSNPI	Külföld	
F11	Monetáris arany		FM																	
F12	SDR		FM							FM		FM								FM
F21	Kézpénz	VM, FM	MIM, FM		EPV, FM	BM	PM	ÁH	**, FM			MIM, VM, FM								FM
F22	Folyószámla betétek	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM	MIM, ÁH, FM	MIM, ÁH, FM	FM		MIM, FM					ÁH, EPV			FM
F29	Egyéb betétek	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM	MIM	MIM, FM	MIM, FM	FM		MIM, FM								FM
F3	Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	FM, (ÉP)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)		ÉP, (FM)	ÉP, (FM)		ÉP, (FM)			FM, (ÉP)
F4	Hitelek	VM, FM, EPV	MIM, FM		EPV, MIM, FM	BM, FM	PM	ÁH, MIM, FM	VM, MIM, EPV	FM	VM, FM, MIM	MIM, FM	MIM, FM	MIM, FM, EPV	MIM, FM		MIM, FM, EPV	MIM, EPV, FM		FM
F511	Tőzsdei részvények	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	ÉP, FM	FM	ÉP, FM	ÉP, FM		ÉP, FM	ÉP, FM					FM
F512	Nem tőzsdei részvények	VM, FM	MIM, FM		EPV, VM, FM	BM, FM		VM, ÁH, MIM	VM	FM, (MIM, VM)	VM, MIM, FM	MIM, FM, VM		MIM, FM, VM	FM, BM, VM					FM
F519	Egyéb tulajdonosi	VM, FM	MIM, VM, FM		EPV, VM, FM	BM		VM, ÁH, FM	VM, FM	FM	FM, VM, MIM	MIM, VM, FM		MIM, VM	BM	PM				FM
F52	Befektetési jegyek	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	ÉP, (FM)	FM, (ÉP)		ÉP	ÉP							FM
F61	Nem életbiztosítási díjtartar	BM				FM		BM	BM	FM					BM, FM					FM
F62	Életbiztosítási díjtartalékok														BM					
F63-F65	Nyugdíjpénztári díjtartalékok									PM						PM				
F66	Szabványosított garanciák		ÁH														ÁH			
F7	Pénzügyi derivatívák	FM, MIM	FM, MIM	BA, FM	FM, MIM	BM, FM	PM	MIM, FM	MIM	FM	FM, MIM	FM, MIM, BA	BA, FM	FM, MIM	BM, FM		MIM, FM	MIM		FM
F81	Kereskedelmi hitelek és előlegek	VM, ÁH, FM	MIM, FM	MIM, BA	EPV, VM, FM	MIM, FM	PM	ÁH, VM, FM	MIM, EPV, FM	FM	VM, FM, ÁH	MIM, FM	MIM, BA	VM, MIM, FM	BM, MIM, FM	PM	ÁH, FM	VM, MIM		FM
F89	Egyéb	VM, EPV, FM	MIM, FM	BA	EPV, MIM, FM	BM, FM	PM	ÁH, FM	ÁH, FM, BM	FM	VM, EPV, FM	MIM, FM	BA	EPV, VM, FM	BM, MIM, FM	0	ÁH, FM	ÁH, VM, BM		FM

Rövidítések magyarázata

- VM Vállalatok mérlegei és egyéb kiegészítő információi
- ÁH Államháztartási adatok
- MIM Monetáris intézmények mérlegei és egyéb kiegészítő információi
- BA Befektetési alapok mérlegei és egyéb kiegészítő információi
- EPV Egyéb pénzügyi vállalatok mérlegei és egyéb kiegészítő információi
- BM Biztosítók mérlegei és egyéb kiegészítő információi
- PM Nyugdíjpénztárak statisztikai/mérlegei
- FM Fizesítmélmérleg-statisztika
- ÉP Értékpapír-statisztika
- 0 nullaként ismert (pl. az adott instrumentum nem létezik egy adott szektor esetén)
- ** Egyszerű maradékelven történő számítás, amennyiben nincs kellően megbízható adatforrás

Kiegészítő magyarázatok az adatforrásokra vonatkozóan:

A VM jelölésű adatok forrása az ún. vállalati mérleg rendszer, amely minden belföldi (akár pénzügyi, akár nem pénzügyi) vállalat mérleg és eredményki mutató adatait egyedileg tartalmazza.

Az ÁH megjelölés minden általános államháztartáshoz tartozó adatforrásra vonatkozik, mivel a negyedéves államháztartási statisztika a pénzügyi számláknak nem adatforrása, hanem terméke.

Az ÉP megjelölés az MNB teljes körű értékpapír-statisztikájára vonatkozik, amely magában foglalja az értékpapírok kibocsátói, tulajdonosi bontását, illetve egyéb felületesi információit és regisztereit.

A MIM, BA, EPV és BM megjelölés a monetáris statisztika adatforrásaira és (a pénzügyi számlák részére készített) belső termékeire vonatkozik.

A legtöbb cellában háromnál több adatforrás is feltüntethető lenne. A nonprofit intézményektől származó adatgyűjtések vagy egy adott instrumentumra vonatkozó adatok szintén külön adatforrásnak tekinthetők.

C. STATISZTIKAI TERMÉKEK

C.1 *CoP11 Jelentőség / PC11 Jelentőség*

(i) Nemzetközi szinten a pénzügyiszámla-statisztika az IMF SDDS Plus (Special Data Dissemination Standard Plus) programjának részét képezi és felhasználásra kerül a tagállamokkal folytatott, IV. cikk szerinti konzultációk során. A hazai pénzügyi számlák publikációja (lefedettség, szektorbontás, gyakoriság és időszerűség tekintetében) kielégíti az SDDS Plus program által támasztott követelményeket. Ezen felül az MNB 2016-tól külön publikálja az SDDS Plus programban meghatározott adatokat.

(ii) Az Európai Unió szintjén a pénzügyi számlák egyes adatai részét képezik a túlzott egyensúlytalansági mutatóknak (macroeconomic imbalances procedure) és támogatják az Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board) pénzügyi stabilitás biztosítása érdekében végzett munkáját, amely során a pénzügyi rendszer sérülékenységeinek és az egybefonódások értékelését végzi.

(iii) Nemzeti szinten a pénzügyiszámla-statisztika lényeges szerepet tölt be a gazdasági és pénzügyi elemzések területén, mivel negyedéves gyakoriságú nem pénzügyi számlák nem készülnek Magyarországon a háztartásokra és a vállalatokra és az éves számlák is csak kilenc hónapos követési idővel állnak elő. A pénzügyi számlák megjelenése a nemzeti gazdasági média számottevő érdeklődését váltja ki. Különösképpen az államháztartás konszolidált bruttó adósságának alakulását követik figyelemmel.

A pénzügyiszámla-statisztikát az MNB más igazgatóságai is széles körben használják különböző elemzések, gazdasági kutatások, valamint rendszeres (Pénzügyi stabilitási jelentés, Inflációs jelentés, Költségvetési jelentés, stb.) és eseti kiadványok elkészítéséhez. Ebből kifolyólag a különböző igazgatóságok elemző munkatársai közvetlen hozzáféréssel rendelkeznek a pénzügyi számlák adatbázisához. Az államháztartás finanszírozási adatai és bruttó adóssága mellett az elemzők a nem pénzügyi vállalatok és a háztartások adataira (különösképpen a szektorok felvett hiteleire) fordítanak nagy figyelmet.

A nem pénzügyi vállalatok és a háztartások esetében szinte a pénzügyi számlák jelentik az egyetlen olyan adatforrást, amely teljes körűen leírja ezeknek a szektoroknak a pénzügyi vagyonát és annak alakulását. Ebből kifolyólag a pénzügyi intézmények a pénzügyiszámla-statisztika adatait használják piaci pozíciójuk meghatározására, a nem pénzügyi vállalatok és a háztartások instrumentális és szektorális kötelezettségszerkezetének megismerésére.

C.2 *CoP12 Pontosság és megbízhatóság / PC12 Pontosság és megbízhatóság (beleértve az állandóságot)*

C.2.1 Pontosság és megbízhatóság

A pénzügyiszámla-statisztika számos adatforrással rendelkezik, így a pénzügyi számlák pontossága, megbízhatósága és állandósága sok szempontból azok minőségétől függ. A társstatisztikáktól érkező adatok mindig a négy szem elve alapján kerülnek ellenőrzésre. Az adatok átesnek a társstatisztikusok és a pénzügyi számla főosztály munkatársai ellenőrzésén is.

A második szinten a pénzügyi számlák szakértői negyedévente ellenőrzik az adatokat minden feldolgozási folyamat közben és után. A feldolgozó rendszer számos vizsgálati módszert és eljárást biztosít a részükre, úgymint eltérés riportok készítése az egyes feldolgozási periódusokhoz tartozó adattáblák között, a különböző adatforrásból érkező adatok összehasonlítási lehetősége, idősoranalízis végzése, stb. Minden szektor nettó finanszírozási képessége/igénye és pénzügyi vagyona hihetőségi vizsgálat, a különböző szektorok befektetési és finanszírozási adatai pedig a reálgazdasági folyamatokkal szembeni keresztellenőrzés alá kerülnek. A pénzügyi számlák keretében előállított mérlegek (a fennálló módszertani eltéréseket figyelembe véve) összehasonlításra kerülnek az egyes szektorok számviteli mérlegeivel. Részletes revíziós elemzés szolgálja az adatforrásokban bekövetkező változások és a változások okainak megismerését.

Az elsődleges adatforrásokban bekövetkező revíziókhoz kapcsolódó változások bemutatásra, a jelentős változások okai pedig ismertetésre kerülnek a negyedéves adatközléshez tartozó sajtóközleményben.

Nemzeti szinten mennyiségi revíziós indikátorok (például MAPE, MACE vagy RMSRE) számítása nem történik.

C.2.2 Belső konzisztencia

A pénzügyi számlákon belül nincsenek statisztikai eltérések. A belső konzisztenciát a feldolgozási folyamat felépítése biztosítja.

Elsősorban a pénzügyi számlák részletes instrumentum és szektorbontásban készülnek. Azaz a pénzügyi számlák oly módon állnak elő, hogy ugyanaz az adat kerül egy adott instrumentumnál az adós szektor kötelezettségei és a hitelező szektor pénzügyi eszközei közé. A különféle szektoroknál megjelenő adatok tehát nem függetlenek egymástól, hanem az egyes instrumentumok szintjén közös adatforrásból származnak, abból, amely az érintett két szektor (adós, hitelező) vagy külső szereplő (pénzügyi közvetítő) adatai közül – a statisztikusok által felállított adatforrás-hierarchia alapján – megbízhatóbb adatforrásnak számít. Ez a módszer biztosítja, hogy a pénzügyi eszközök és kötelezettségek egyezőségére vonatkozó módszertani szabály a gyakorlatban is teljesüljön a nemzetgazdaságban.

Másodsorban a pénzügyi instrumentumok nyitó- és a záró állományai, az állományváltozások összetevői szisztematikus módon meghatározottak. Az egyes instrumentum-adós szektor-hitelező szektor kombinációk esetében minden állományi, az állományváltozás összetevők közül pedig egy kivételével minden adat meghatározásra kerül egy adott forrásból. A fennmaradó egy összetevőt pedig a feldolgozó rendszer maradékelven, automatikusan határozza meg.

Harmadsorban a negyedéves és az éves adatközlések ugyanabból a negyedéves adatbázisból származnak. Az éves állományok az év utolsó negyedévének állományi adatával egyeznek, az éves forgalmak (tranzakciók, átértékelődések, egyéb volumenváltozások) pedig a négy negyedév megfelelő forgalmi adatának összegeként adódnak.

C.3 CoP13 Időszerűség és pontosság / PC13 Időszerűség (beleértve a pontosságot)

C.3.1 Nemzeti követelmények

Az MNB két szektorról, az államháztartásról és a háztartásokról külön előzetes pénzügyi számlákat készít negyedévente, másfél hónapos követési idővel. Teljes körű, a nemzetgazdaság egészére, minden szektorára kiterjedő pénzügyi számlákat negyedévente, három hónapos átfutási idővel készíti a jegybank. Teljes körű publikáció esetében az

adattáblák és az adatokat bemutató szöveges tájékoztatók a tárgynegyedévet (az idősorokban szereplő utolsó negyedévet, vonatkozási időszakot) követő harmadik hónap utolsó munkanapján frissülnek az MNB honlapján. Magyarország éves nemzeti számláit a KSH publikálja minden év szeptemberében. A nem pénzügyi számlák mellett a KSH publikációja integrált éves nemzeti számlákat is tartalmaz.

C.3.2 Nemzetközi követelmények

Az Európai Unióban az ESA 2010 transzmissziós program az éves adatok közlését kilenc hónapos követési idővel követeli meg. Az EKB negyedéves adatokra vonatkozó követelménye T+85 nap (az euró övezeti aggregátumok előállításához szükséges kísérőadatokra vonatkozóan) és T+100 nap (a nemzeti adatokra vonatkozóan, amelyet az EKB T+107 napra közöl).

Az IMF részére SDDS Plus program keretében történő negyedéves adatszolgáltatási kötelezettség határideje T+4 hónap.

C.4 CoP14 Következetesség és összehasonlíthatóság / PC14 Következetesség és összehasonlíthatóság

C.4.1 Külső konzisztencia

Magyarországon két intézmény felelős a nemzeti számlák összeállításáért: a nem pénzügyi számlákat a KSH, míg a pénzügyi számlákat az MNB állítja elő és publikálja. A gyakorlatban a statisztikai megfigyelés hibái következtében általában eltérés alakul ki a „felülről” (a nem pénzügyi számlák oldaláról) és az „alulról” (a pénzügyi számlák oldaláról) megfigyelt nettó finanszírozási képességek (B.9 és B.9f) között. Az eltérés a hazai statisztikákban nem kerül beépítésre a pénzügyi vagy nem pénzügyi számlák valamelyik sorába.

A magyarországi gyakorlat szerint az eltérés tehát megjelenik a publikációkban, segítve a felhasználókat a nemzeti számlák minőségének megítélésében. Az eltérés nagyságát értékelve megállapítható, hogy az államháztartás éves számlái viszonylag jól harmonizáltak, más szektoroknál (kivéve a háztartásokat segítő nonprofit intézményeket, ahol a szektor és az egyenlegek eltérése is gazdaságilag jelentéktelen) az eltérés olyan mértékű, amely folyamatos ellenőrzést igényel. A KSH és az MNB között rendszeres az egyeztetések a nemzeti számlák harmonizációja érdekében. Jelenleg már minden, nemzetközi szervezetek által javasolt módszertani ajánlás számbavételre került a különbségek csökkentése érdekében.

Az MNB havi, negyedéves és éves fizetésimérleg-statisztikát (BoP) készít, míg a külfölddel szembeni befektetésipozíció-statisztikáját (IIP) csak negyedéves és éves gyakorisággal teszi közzé. A statisztikák pénzügyi számlákkal történő következetes harmonizációja eredményeképpen 2013 után nincsen lényegi különbség a szóban forgó statisztikák között. A fizetési mérleg és a pénzügyi számlák 2019 szeptemberi nagyrevíziója (benchmark revíziója) jelentősen csökkentette a két statisztika 2013 előtti különbségeit. A 2013 előtti eltéréseknek főként két oka lehet. Ezek egyrészt a módszertani előírások korábbi különbségeit tükrözik, a pénzügyi számlákban ugyanis a módszertani változások a teljes idősor mentén visszavezetésre kerültek, míg a BoP és IIP statisztikákban nem. Másrészt a 2013 előtti időszakban a pénzügyiszámla-statisztika egyes esetekben (például az állampapírok esetében) a fizetési mérlegtől eltérő adatforrást használt. 2013 után a két statisztika eltérő adatközlési és revíziós politikájából következően ugyan még előfordulhatnak minimális

eltérések, ezek azonban csak ideiglenesen állnak fenn. A statisztikák közötti eltéréseket leíró táblázatokat és a kapcsolódó magyarázatokat az MNB negyedévente teszi közzé a honlapján:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/a-penzugyi-szamlakhoz-kapcsolodo-egyeb-adatok/a-penzugyi-szamlak-es-a-fizetesimerleg-statisztika-elteresei>

A monetáris mérlegstatisztikák szintén jelentős adatforrásai a pénzügyi számláknak. Mivel ezek a statisztikák a pénzügyi számlákétól eltérő céllal, gyakorisággal és más, pénzügyi számlákkal csak részlegesen harmonizált módszertani előírások szerint készülnek, különbségek állnak fenn a statisztikák adatforrásai, értékelési elvei, az egyes instrumentumok tartalma és besorolása között, és bizonyos esetben a gazdasági események kezelésében is. A statisztikák közötti eltéréseket leíró táblázatokat és a kapcsolódó magyarázatokat az MNB negyedévente teszi közzé a honlapján:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/a-penzugyi-szamlakhoz-kapcsolodo-egyeb-adatok/a-penzugyi-szamlak-es-a-monetaris-merlegstatisztikak-elteresei>

Az MNB értékpapír-statisztikája kifejezetten a pénzügyi számlák támogatására, adatigényeinek kielégítésére jött létre. Az értékpapír-statisztika által közzétett állományi és forgalmi kimutatások az adatok tartalmát tekintve lényegében megfelelnek a pénzügyi számlák vonatkozó részeinek. Csupán kisebb eltérések fedezhetők fel a két statisztika között, ahol a pénzügyi számlák az értékpapír-statisztikától eltérő adatforrást használ (például a külföldi tőkebefektetések vagy az államháztartás részesedésekre vonatkozó tranzakciói esetében).

C.4.2 Konzisztencia az idősorok között

Az egyes adatközlések időben konzisztens adatsorokat tartalmaznak, amelyek az ESA 2010 módszertani előírásainak teljes hosszukban eleget tesznek. A módszertani átállás miatti változások teljes körűen visszavezetésre kerültek.

C.4.3 Konzisztencia az eltérő gyakoriságú adatok között

A negyedéves és éves adatok közötti konzisztencia biztosított. A negyedéves és az éves adatok egyazon adatbázisból származnak. Az állományváltozás-összetevők esetében az éves adat a vonatkozó év négy negyedéves adatának összege, míg az év végi állományok a vonatkozó év utolsó negyedévének záróállományai.

C.5 *CoP15 Hozzáférhetőség és átláthatóság / PC15 Hozzáférhetőség és átláthatóság*

C.5.1 Adatok

Nemzeti:

Az MNB az államháztartás és a háztartások pénzügyi vagyonáról, megtakarításairól a teljes körű, minden szektorra kiterjedő negyedéves adatközlést megelőzően különálló előzetes publikációt készít szöveges közlemény és adattáblák formájában. Az előzetes adatok és a kapcsolódó sajtóközlemény a tárgyidőszak végét követő másfél hónapos követési idővel kerül publikálásra. Míg a sajtóközlemények visszamenőlegesen is megtekinthetők, az adatok csak a minden szektorra kiterjedő teljes körű adatközlésig elérhetők.

Az államháztartásra és háztartásokra vonatkozó előzetes pénzügyi számlákhoz kapcsolódó sajtóközlemények az alábbi linken érhetőek el:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/statisztikai-kozlemenyek/az-allamhaztartas-es-a-haztartasok-elozetes-penzugyi-szamlai>

Az előzetes publikációhoz tartozó adattáblák (a következő teljes körű publikáció megjelenéséig) az alábbi linken találhatóak meg:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/az-allamhaztartas-es-a-haztartasok-elozetes-penzugyi-szamlai>

A negyedéves teljes körű pénzügyi számlák három hónapos követési idővel jelennek meg.

A teljes körű pénzügyi számlákra vonatkozó sajtóközlemények az alábbi linken érhetőek el:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/statisztikai-kozlemenyek/teljeskoru-penzugyi-szamlak>

A teljes körű adatközléshez tartozó adattáblák pedig az alábbi linken találhatóak meg:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/teljes-koru-minden-szektorra-vonatkozó-penzugyi-szamlak>

Az előzetes és teljes körű adatközlés között (az időközben beérkezett új információk miatt) eltérések lehetnek, ezért az államháztartási és a háztartási adatok tekintetében célszerű mindig a legfrissebb adatokat használni.

A pénzügyi számlákhoz kapcsolódóan további adatokat is publikál az MNB. A pénzügyi számlákhoz kapcsolódó egyéb adatok alatt közlésre kerülnek az állami és önkormányzati tulajdonú nem pénzügyi nagyvállalatok főbb pénzügyi adatai, a pénzügyiszámla-statisztika és fizetésimérleg-statisztika, illetve a pénzügyiszámla-statisztika és a monetáris mérlegstatisztikák közötti különbséget bemutató táblák, továbbá a közösségi (állami és önkormányzati tulajdonú) vállalatok pénzügyi mérlegét tartalmazó táblázatok.

Az egyéb kapcsolódó adatok az alábbi linken érhetőek el:

<http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/a-penzugyi-szamlakhoz-kapcsolodo-egyeb-adatok>

Az MNB által összeállított éves pénzügyi számlák a KSH által publikált nemzeti számlákról szóló oldalon is megjelennek, amely az alábbi linken található meg:

https://www.ksh.hu/stadat_eves_3_1

ECB: <http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002779>

Eurostat: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

OECD: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=FIN_IND_FBS#

C.5.2 Metaadatok

A pénzügyi számlák statisztikájáról szóló tájékoztató az MNB honlapján alábbi linken érhető el: <http://www.mnb.hu/letoltes/eligazito-hu.pdf>

Ezen kívül, a *B.1.1 Általános megjegyzések* című fejezetben leírtak szerint, további megjegyzések és leírások találhatóak az MNB honlapján az alkalmazott módszertani előírásokról és a pénzügyiszámla-statisztika adatösszeállítási folyamatáról, valamint a 2014-ben végrehajtott módszertani átállásról.

C.5.3 Kapcsolat

A Magyar Nemzeti Bankban az alábbi személyhez lehet fordulni a pénzügyi számlákkal kapcsolatos kérdésekkel:

Huszár Gábor (huszarg@mnbb.hu)